

ÄMNESBUNDEN

LÄROPLAN

ELBAS

Borgå stads Livskraftsnämnd 18.11.2025

FÖRBEREDANDE STUDIER I ELBAS

Förberedande undervisning i elbasspel erbjuds som individuell eller gruppundervisning på spellektioner och/eller i bandskolans grupp (minst 3 personer).

Målsättningar

- Vi bekantar oss med grunderna i elbasspel.
- Vi bekantar oss med grunderna i notläsning och övriga grunder i gestaltungsämnen.
- Vi strävar efter att erbjuda eleven förutsättningar för fortsatta studier i elbasspel.
- Improvisationsövningar på öppna strängar turvis med läraren.

Innehåll

- Vi spelar bekanta stycken.
- Vi spelar enskilt och i grupp (bandskola).
- Vi övar oss på att uppträda.
- Vi lär oss öva hemma.

GRUNDSTUDIER I ELBAS

Allmänna målsättningar för alla nivåer

- Vi lär oss ett naturligt spelsätt och bekantar oss med ljudet som ett fenomen.
- Vi lär oss läsa noter och uppfatta musikaliska strukturer och helheter.
- Vi lär oss öva regelbundet, mångsidigt och självständigt.
- Vi bekantar oss med olika speltekniker.
- Vi lär oss elbasens roll i musiken, och att förstå betydelsen av rytm och av att spela i tempo.
- Vi övar på en mångsidig repertoar.
- Vi vänjer oss vid att uppträda.
- Vi spelar tillsammans med andra (i band) och lär oss att lyssna till andra och fungera i grupp.
- Vi tar för vana att lyssna på musik mångsidigt både från inspelningar och på konserter.
- Vi lär oss att ta väl hand om instrumentet.
- Vi lär oss att ta hand om och skydda vår hörsel och förstå hur viktig en god spelställning är för att vi ska orka.
- Vi lär oss spela utantill och på gehör, samt att komponera och improvisera utgående från de egna förutsättningarna.

GRUNDNIVÅ 1

Målsättningar

- Vi lär oss elbasens roll i framförandet av musiken och att förstå betydelsen av rytm och av att spela i tempo.
- Undervisning ges i de speltekniker som repertoaren förutsätter och vi bekantar oss med material skrivet med f-klav.
- Eleven kan stiltroget ackompanjera stycken som nivån förutsätter.
- Improvisation på öppna strängar samt i C-dur och a-moll tillsammans med läraren, i 2–4 taktters helheter.

Innehåll

- Instrumentets och förstärkarens funktionsprinciper
- Instrumentvård (stämning, justering av stallet, byte av strängar och batteri etc.)
- Tekniska aspekter (spelställning, handställning och plektrumteknik, vänstra handens fingersättningar, tonernas längd och dämpning.
- Skolor: Dur, naturlig och harmonisk moll till och med tre förtecken samt ackordföljderna I-IV-V7 i samma tonarter.
- Notläsnings- och prima vista -uppgifter.
- Ackompanjemangsuppgifter i olika stilar.
- Repertoar: 10 stycken i olika genrer.

NIVÅPRESTATION

Teknisk del

- Skolor: Dur, naturlig och harmonisk moll till och med tre förtecken. Fingersättningar i I och II läge. Spelas utantill som $\frac{1}{4}$ -noter i tempo M.M.=120, en oktav enligt nämndens val.
- Ackord: Spelas utantill. Ackordföljderna I-IV-V7 i grundform i ovanstående tonarter.
- Alla treklanger i grundform enligt nämndens val (dur, moll, förminskade, överstigande, sus4).
- Solostycken (spelas utantill):
 - En klassisk komposition eller del därav.
 - En komposition i pop/jazzstil. Ej improvisation eller ackompanjemang.
- Prima vista:
 - Melodi
 - Ackompanjemang med ackordbeteckningar ("komplapp") enligt form och struktur.

Nämnden består av eleven, den egna läraren och en medlem.

Konstnärlig del

- 4 stycken/övningar i olika stil från repertoaren enligt nämndens val.
- Ackompanjemang enligt 12-taktters struktur, beat, shuffle, med raka åttondelsnoter och walking bass (boogie) från C, F, Bb och G.

Nämnden består av eleven, den egna läraren, ordförande och 1–2 medlemmar.

Skalorna, ackorden och en del av programmet spelas utantill.

GRUNDNIVÅ 2

Målsättningar

- Eleven får undervisning i de speltekniker som repertoaren kräver.
- Förmår ackompanjera pop/rockkompositioner stiltroget från basstämman och från ackordbeteckningar (komplapp).
- Bekantar sig med walking bass-ackompanjemang.
- Uppnår förmåga till att självständigt fungera i ett band.
- Improviserar med pentatoniska, blues- samt dur- och naturliga mollskalor (till och med tre förtecken), enligt fastslagen form

Innehåll

- Vi bekantar oss med olika speltekniker och deras inverkan på klangen.
- Dur- samt naturliga och harmoniska mollskalor i läge I och II.
- Notläsnings- och prima vista -uppgifter i olika genrer.
- Ackompanjemangsuppgifter i olika stilar.
- Vi bekantar oss med frasering i shufflerytm.
- Repertoar: 15 stycken i olika stilar.

NIVÅPRESTATION

Teknisk del

- Skalor: Dur, naturlig, melodisk och harmonisk moll. Fingersättningar i I och II läge. Spelas utantill som $\frac{1}{4}$ -noter i tempo M.M.=120, en oktav och enligt nämndens val.
- Ackord: Alla fyrklanger i grundform enligt nämndens val.
- Solostycken (spelas utantill):
 - En klassisk komposition eller del därav.
 - En komposition i pop/jazzstil. Ej improvisation eller ackompanjemang.
- Prima vista
 - Melodi
 - Ackompanjemang med ackordbeteckningar ("komplapp") enligt form och struktur.

Nämnden består av eleven, den egna läraren och en medlem.

Konstnärlig del

- 4 stycken/övningar enligt nämndens val.

Nämnden består av eleven, den egna läraren, ordförande och 1–2 medlemmar.

Skalorna, ackorden och en del av programmet spelas utantill.

GRUNDNIVÅ 3

Målsättningar

- Eleven får undervisning i de speltekniker som repertoaren kräver.
- Förmår ackompanjera pop/rock- och latinkompositioner samt jazzstandards stiltroget.

Innehåll

- Skolor: Dur-, naturliga, harmoniska och melodiska mollskalorna. Dur- och mollpentatoniska skalorna samt bluesskalor.
- Notläsnings- och prima vistauppgifter.
- Ackompanjemangsuppgifter i olika stilar.
- Inövning av melodier i shufflerytm.
- Improvisationsövningar
- Taktarterna 5/4, 6/4, 7/4 och 9/4.
- Repertoar: 25 stycken i olika stilgenrer.

NIVÅPRESTATION

Teknisk del

- Skolor: Dur-, naturliga, harmoniska och melodiska mollskalor. Dur- och mollpentatoniska skalor samt bluesskalor. Spelas utantill som $\frac{1}{4}$ -noter i tempo M.M.=120, två oktaver och enligt nämndens val. På 5- eller 6-strängad bas också i tre oktaver enligt nämndens val.
- Ackord: Enligt nämndens val första stegets treklang som brutet ackord, två oktaver. Spelas i samband med motsvarande skala.
- Alla fyrklanger med omvändningar enligt nämndens val.
- Fyra kompositioner eller övningar, enligt nämndens val.
- Solostycken (spelas utantill):
 - En klassisk komposition eller del därav.
 - En komposition i pop/jazzstil med improviserat solo. Åtminstone piano och trummor i ackompanjemanget.
 - En komposition i jazzstil med improviserat solo. Åtminstone piano och trummor i ackompanjemanget.
- Prima vista:
 - Melodi

Nämnden består av eleven, den egna läraren och en medlem.

Konstnärlig del

- Ett mångsidigt program med ca 10 stycken från olika stilgenrer. Alla kompositioner spelas utantill och i bandet ingår åtminstone piano och trummor.
- Prima vista:
 - Ackompanjemang från ackordbeteckningar (walking bass), enligt styckets form
 - Andra ackompanjemangsstilar (tex. beat och shuffle)

Nämnden består av eleven, den egna läraren, ordförande och 1–2 medlemmar.

Skalorna och en del av programmet spelas utantill.

FÖRDJUPADE STUDIER I ELBAS

Målsättningar

- Lär sig behärska teknikerna som repertoaren förutsätter.
- Behärskar rytmik och frasering med shufflerytm.
- Kan ackompanjera stiltroget från ackordbeteckningar.
- Förmår improvisera solistiskt.
- Arrangerar och komponerar egen musik.
- Förmår uttrycka sig på ett skapande sätt.

Innehåll

- Kyrkotonarterna, jazzmoll-, blues-, övertons-, dim-, altererade, och heltonsskalor. Dessutom lokrisk #2, harmonisk- och jazzmoll V-modus, lydsk augmenterad och harmonisk dur.
- Alla femklanger i sin grundform och deras skalor
- Notläsningsövningar
- Ackompanjemangsövningar enligt ackordbeteckningar
- Improvisation
- Transponeringsövningar
- Prima vista -övningar och andra praktiska övningar
- Ackompanjemangsuppgifter i olika stilarter
- Melodier med shufflefrasering
- Taktarterna 5/4, 6/4, 7/4 och 9/4
- Repertoaren omfattar minst 40 stycken enligt följande:
 - 10 stycken i latinstil
 - 10 stycken i jazzstil, standard/bebop
 - 10 rock/fusioninfluerade stycken
 - 10 fritt valbara stycken

Behärskandet av det egna instrumentet utvecklas vidare, men vid sidan av detta kan eleven också välja andra studier, tex. komposition, musikteknologi, produktion, inspelning, mixning osv., eller ett solistiskt biämne. Till studierna kan också höras att delta i big band- eller annat orkesterspel i större produktioner, eller att förbereda sig för en musikteaterproduktion.

SLUTARBETE

Som avslutning på de fördjupade studierna görs ett slutarbete, vars slutliga form avgörs av hur eleven planerar att fortsätta, och av var hans styrkor och intressen ligger.

Förutom det egna huvudinstrumentet kan slutarbetet också innehålla spel på biinstrument eller sång, egna kompositioner, egen självproducerad konsert eller musikvideo. Studeranden och läraren gör tillsammans upp en plan för de fördjupade studierna och deras målsättningar. Slutarbetet bör godkännas av rytmmusikens ämnes kollegium ca. ett år före det planerade datumet för avläggandet.

Den nedanstående strukturen är en modell för ett slutarbete. Slutarbetet kan dock genomföras på olika sätt, till exempel genom att fokusera på en slutkonsert eller genom att sammanställa slutarbetet av olika delar som bildar en helhet (framträdanden, studioinspelningar etc.).

Teknisk del

- Kyrkotonarterna, jazzmoll-, blues-, övertons-, dim-, altererade och heltonsskalor. Dessutom lokrisk #2, harmonisk- och jazzmoll V-modus, lydsk augmenterad och harmonisk dur. Spelas utantill i tempo som 1/8-noter minst med tempo M.M.=100, två oktaver enligt nämndens val. På 5- eller 6-strängad bas också i tre oktaver, där det är lämpligt.
- Ackord (spelas utantill): Alla femklanger i sin grundform och deras skalor, enligt nämndens val.
- Solostycken (spelas utantill):
 - En klassisk komposition, långsam och snabb.
 - En komposition i pop/jazzstil med improviserat solo. Åtminstone piano och trummor i ackompanjemanget. Kan spelas på konsert.
 - En komposition i jazzstil med improviserat solo. Åtminstone piano och trummor i ackompanjemanget. Kan spelas på konsert.
- Minst två övningar som motsvarar provnivån, tex. ett utskrivet solo och ackompanjemang (tex en transkription).
- Transponeringsuppgift (med band), kan utföras på konsert.
- Prima vista:
 - Melodi
 - Övriga ackompanjemangsstilar

Nämnden består av eleven, den egna läraren och en medlem.

Konstnärlig del

- Minst 10 förberedda stilmässigt mångsidiga stycken, av vilka ca. hälften bör innehålla ett stiltroget improviserat solo. Alla kompositioner spelas utantill och i bandet ingår åtminstone bas och trummor.

Nämnden består av eleven, den egna läraren, ordförande och 1–2 medlemmar.

Skalorna och en del av programmet spelas utantill.